

วไรตี้ทราเวลเรื่องเล่าแนวทางการปฏิบัติที่ดีของนักจัดรายการวิทยุด้านการท่องเที่ยว

Variety Travel's Practice Guidelines for A Tourism Radio Host

♦ ทิบดี ทัพพกรณ์

ผู้จัดการ บริษัท TRUE คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)

Tibadee Tanhakorn

Manager of True Corporation Public Company Limited, E-mail: tibadee@gmail.com

♦ พิทักษ์ ศิริวงศ์

รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Phitak Siriwong

Associate Professor Ph.D., Marketing, Faculty of Management Science,

Silpakorn University, E-mail: phitak@ms.su.ac.th

Abstract

The purpose of this paper was to explore tourism radio programming through Variety Travel's radio personality by means of a narrative approach. The main participant for this study is Mr. Pipat Pongpool, one of the Variety Travel's radio personalities. The author conducted qualitative research methods, using in-depth and semi-structured interviews to collect background and open science data and analysis through grounded theory. Results show that Mr. Pipat Pongpool, after graduating with a Bachelor's degree, sought a career in magazine and event managements. He began work in the spotlight at the age of 22 as an account executive for Inspire Entertainment. Being a "travel buff" himself, after having listened to a FM99 tourism show, he then had an interest in studying and pursuing a radio and television broadcasting career. He later became a radio personality for Variety Travel broadcasting on FM99 Active Radio. Having a desire to create a laid-back, fun, and easy-listening tourism radio show, he purposes that the personalities have to be perfectly compatible and have great chemistry when delivering content during the show which is planned weekly in advance. The contents for the show contain those needed by sponsors, insights, speculations, and sometimes – exclusive information that official tourism authority needs to put out. Moreover, there are particulars supporting popularity boost and sustainability in tourism consisting of tourism calendars, routes, activities, and attractions. The majority of an audience is connected to a show's famous special guest or those ordinary wanderlusts. Thus, they plan their own travel schedule based on the show via available

platforms such as radio, SMS, or a Facebook fan page. However, the limitation was discovered that the personalities and higher-ranking executives can acquire different perspectives and visions leading to undesired programming adjustment and a lack of an individual's identity and trademark for their own work. Therefore, an approach can be delivered by introducing the show's other new platforms. For example, television broadcasting and live radio programming can be very well received.

Keywords: Tourism Radio Programming, Radio Personality

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงการจํารายการวิทยุด้านการท่องเที่ยว ผ่านนักจํารายการวิทยุ Variety Travel ด้วยวิธีการศึกษาเรื่องเล่า ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ นายพิพรรธ พวงพูล นักจํารายการวิทยุ ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีวิทยาการศึกษาประวัติชีวิตและเรื่องเล่า โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ร่วมกับแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ผลการวิจัย พบว่า นายพิพรรธ พวงพูล หลังจบการศึกษาระดับปริญญาตรี ได้มีโอกาสในการทำงานรายการโทรทัศน์และวิทยุทั้งเบื้องหน้า และเบื้องหลัง โดยการเริ่มต้นชีวิตการทำงานเบื้องหน้าเมื่ออายุ 22 ปี คือ ตำแหน่ง Account Executive ที่บริษัท Inspire Entertainment ในช่วงที่ทำงานนั้นตนเองได้มีโอกาสทำงานด้านรายการโทรทัศน์และวิทยุ นอกเหนือจากงานแมกกาซีน หรืองาน Event ครั้งหนึ่งตนเองได้มีโอกาสฟังคลื่น FM. 99 ทำให้รู้สึกชื่นชอบ ประกอบกับชอบเดินทาง จึงทำให้สนใจเป็นผู้จํารายการด้านการท่องเที่ยว จึงได้มีการศึกษารายการวิทยุด้านการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในขณะนั้น จึงได้เริ่มต้นการจัดรายการวิทยุด้านการท่องเที่ยว รายการ Variety Travel ออกอากาศทางคลื่น FM. 99 Active Radio ต้องการให้รูปแบบรายการที่ผู้ฟังแล้วสบายใจ ฟังแล้วรู้สึกอบอุ่น โดยผู้จํารายการวิทยุต้องเป็นผู้ที่มีความด้านการท่องเที่ยว สามารถพูดแล้วทำให้รายการสนุก น่าสนใจ จำเป็นต้องเหมาะสมซึ่งกันและกัน ทั้งการพูดคุย การส่งต่อคำพูด ด้านเนื้อหาในการจํารายการ ได้มีการวางแผนเป็นรายสัปดาห์เรื่อง เนื้อหาในการจํารายการ ทั้งความต้องการของผู้สนับสนุน หรือความทันต่อเหตุการณ์ของข้อมูลที่กำลังจะเกิดขึ้น หรือบางครั้งเป็นเนื้อหาเร่งด่วนที่หน่วยงานด้านการท่องเที่ยวต้องการนำเสนอ ทั้งนี้ยังมีวัตถุประสงค์ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว โดยได้สอดแทรกเนื้อหาด้านการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน การจัดรายการมีการแบ่งส่วนโดยนำเสนอข้อมูล ดังนี้ 1.ปฏิทินการท่องเที่ยว 2.ข้อมูลการเดินทางท่องเที่ยว 3.ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว โดยได้รับการสนับสนุนจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กลุ่มผู้ฟัง ส่วนใหญ่เป็นผู้ติดตามมากับแฮกรับเชิญ หรือผู้ที่มีความชื่นชอบด้านการ ทั้งนี้กลุ่มผู้ฟังเมื่อได้ฟังรายการก็ได้มีการเดินทางท่องเที่ยวตามข้อมูลที่ได้จากการรับฟังรายการ SMS Facebook Fan page ซึ่งปัญหาในการจํารายการวิทยุ พบว่า ฝ่ายรายการและผู้จํารายการที่แตกต่างกัน การปรับวิธีการนำเสนอของนักจํารายการท่านอื่น และขาดอัตลักษณ์การนำเสนอรายการแบบของตนเอง แนวทางการพัฒนารายการวิทยุด้านการท่องเที่ยว อาจจัดเป็นรายการโทรทัศน์ด้านการท่องเที่ยว และจํารายการวิทยุแบบถ่ายทอดสดซึ่งคาดว่าจะได้รับผลตอบรับจากผู้ฟังที่ดี

คำสำคัญ : การจัดรายการวิทยุด้านการท่องเที่ยว นักจัดรายการวิทยุ

บทนำ

ธุรกิจสื่อวิทยุของประเทศไทยมีอัตราการเติบโตตั้งแต่ พ.ศ. 2550 เป็นต้นมา โดยมุ่งเน้นการปรับปรุงคุณภาพด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย คุณภาพของรายการ คุณภาพของผู้ดำเนินรายการกิจกรรมที่ตอบสนองคนฟังและลูกค้า สัญญาณการกระจายเสียง การนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นกลาง ฉับไว ทันสถานการณ์ ประกอบกับแนวโน้มที่เกิดจากนโยบายการปฏิรูปสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ของรัฐ (กสทช.) โดยคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เพื่อกำกับดูแลจัดสรรคลื่นความถี่การกระจายเสียงวิทยุ ส่งผลถึงการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของระบบสื่อวิทยุโทรทัศน์จากการเป็นกิจการผูกขาดโดยรัฐมาสู่การเปิดโอกาสให้แก่เอกชนกลุ่มสังคมและประชาชนเข้าประกอบกิจการให้บริการส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ได้ ภายใต้หลักแห่ง "การแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรม" ถือเป็นการปรับเปลี่ยนการจัดระบบกิจการสื่อสาร (จารุวรรณ ผลพานิช, 2556)

สื่อวิทยุกระจายเสียง นับว่ามีอิทธิพลและมีความสามารถต่อสังคมอย่างมาก เพราะวิทยุสามารถเข้าถึงกลุ่มผู้ฟังได้เป็นจำนวนมาก ผู้ฟังเกิดจินตนาการ และเกิดการรับรู้ถึงข้อมูล นอกจากนี้การให้เนื้อหาที่ทันต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ของโลก ทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกสนใจในข่าวสารนั้น ซึ่งนักจัดรายการถือว่ามียุทธศาสตร์สำคัญอย่างยิ่งที่จะสร้างความน่าสนใจในข่าวสารนั้น สอดคล้องกับรัตนนา ชูเชื้อ (2548) เสนอถึงบทบาทของผู้จัดรายการวิทยุมีผลต่อการประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมและเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร ปลุกฝังค่านิยม ชี้นำสังคม และมีอิทธิพลต่อการกระทำต่าง ๆ ของกลุ่มประชาชน ทำให้ประชาชนเกิดความรู้ ความเข้าใจ มีจิตสำนึก พร้อมทั้งยังมีส่วนช่วยในการขยายวิสัยทัศน์ของประชาชนให้กว้างขวางขึ้น

นักจัดรายการวิทยุ หรือดีเจ ซึ่งย่อมาจาก Disc Jockey หมายถึง ผู้จัดรายการเพลงประกอบความรู้เกี่ยวกับเพลงหรือเรื่องอื่น ๆ ซึ่งอยู่ในความสนใจของผู้ฟังในสถานที่ฟังเพลง ควรเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถตรงกับรายการที่จัด และตรงกับนโยบายของสถานีวิทยุกระจายเสียงและจัดรายการให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย เช่น กลุ่มผู้ทำงานทั่วไป นักเรียน นักศึกษา หรือกลุ่มพ่อบ้านแม่บ้าน เกษตรกร ผู้สูงวัย หรือ ชุมชนท้องถิ่น (จุฬารอดคำดี, 2552) ทั้งนี้ปัจจุบันนักจัดรายการวิทยุ มักนำเสนอรูปแบบการนำเสนอข่าวสารในด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้น อาทิ กีฬา บันเทิง หรือการท่องเที่ยว โดยเฉพาะข่าวสารด้านการท่องเที่ยวที่มีผู้ฟังติดตามรับฟังเป็นจำนวนมาก เนื่องจากปัจจุบันมีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวมีการนำเสนอผ่านรายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ หรือสังคมออนไลน์ ทำให้เกิดกระตุ้นการเดินทางท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการพัฒนาเทคโนโลยีข้อมูลและสารสนเทศด้านการท่องเที่ยว โดยสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558 – 2560 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การบริหารจัดการการท่องเที่ยว ข้อ 3.3 กลยุทธ์การพัฒนากระบวนการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว (Tourism Intelligence Center) การพัฒนาการท่องเที่ยวต้องอาศัยข้อมูลและสารสนเทศจำนวนมาก จึงจำเป็นต้องพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว (Tourism Intelligence Center) โดยการนำเทคโนโลยี

การจัดเก็บ ออกแบบและกลั่นกรองข้อมูลสร้างระบบการบริหารจัดการและใช้ประโยชน์ข้อมูลเพื่อช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวของไทยเพื่อการวางแผนและตัดสินใจเชิงนโยบายของผู้บริหาร ซึ่ง TIC มีบทบาทหน้าที่ในการเชื่อมโยงและนำเข้าข้อมูล พัฒนาเป็นคลังข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว วิเคราะห์และประยุกต์ใช้ข้อมูลด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและพัฒนาเป็นศูนย์ปฏิบัติการด้านการท่องเที่ยวของประเทศ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558) ซึ่งรายการวิทยุด้านการท่องเที่ยว นับว่าเป็นส่วนหนึ่งในการเป็นช่องทางนำเสนอข่าวสารข้อมูลด้านการท่องเที่ยว เพื่อสร้างระบบการบริหารจัดการและใช้ประโยชน์ข้อมูลในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวของไทย

รายการวิทยุ Variety Travel "ตอบทุกโจทย์ หัวใจชอบเที่ยว" ออกอากาศทางคลื่น FM99 Active Radio ออกอากาศทุกวันอาทิตย์ เวลา 12:30 - 14:00 น. ผู้ดำเนินรายการ ได้แก่ จิระ ศิริสัมพันธ์ ดร.ธรรณ อารงค์ นาวาสวัสดิ์อิกร ศรียาสวินอำพน แปลงโรสงพระณัฐ จำปาเงิน และพรนพรัตน์ หาญสุจินต์ รายการวิทยุ ที่นำเสนอข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศ ด้วยนักจัดรายการที่มีประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวและผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการการท่องเที่ยว

จากการจัดรายการวิทยุด้านการท่องเที่ยวของผู้จัดรายการวิทยุ Variety Travel ออกอากาศทางคลื่น FM 99 Active Radio โดยการจัดรายการวิทยุด้านการท่องเที่ยว ถือมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริม กระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น จึงมีความสำคัญในการศึกษาเรื่องเล่าการท่องเที่ยวผ่านนักจัดรายการวิทยุ Variety Travel ทั้งนี้เพื่อเป็นการศึกษาการจัดรายการวิทยุด้านการท่องเที่ยว ของนักจัดรายการวิทยุ Variety Travel อันเป็นรายการที่มีรูปแบบการนำเสนอข่าวสารด้านการท่องเที่ยวที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์ โดยเป็นข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศ ด้วยนักจัดรายการที่มีประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยว และผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการการท่องเที่ยว

คำถามการศึกษาวิจัย

เรื่องเล่าการจัดรายการวิทยุด้านการท่องเที่ยว ผ่านนักจัดรายการวิทยุ Variety Travel เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษารูปแบบการจัดรายการวิทยุด้านการท่องเที่ยว ผ่านนักจัดรายการวิทยุ Variety Travel ด้วยวิธีการศึกษาเรื่องเล่า

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้มีขอบเขตด้านเนื้อหาโดยศึกษารายการวิทยุ Variety Travel ออกอากาศทางคลื่น FM 99 Active Radio ออกอากาศทุกวันอาทิตย์ เวลา 12:30 - 14:00 น. เท่านั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาภายใต้กรอบแนวคิดของ “รูปแบบการจัดรายการวิทยุด้านการท่องเที่ยว”

ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลหลัก กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informant) คือ นายพิพรรธ พวงพูล นักจัดรายการวิทยุ Variety Travel ออกอากาศทางคลื่น FM 99 Active Radio

ขอบเขตด้านเวลา ระยะเวลาในการศึกษา คือ เดือนเมษายน 2559 ถึง สิงหาคม 2559

ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย

สถานีวิทยุหรือนักจัดรายการวิทยุสามารถนำรูปแบบการจัดรายการวิทยุด้านการท่องเที่ยว ไปปรับใช้ในการจัดรายการด้านการท่องเที่ยว อันจะส่งผลต่อการเป็นต้นแบบการจัดรายการวิทยุด้านการท่องเที่ยวได้

การทบทวนวรรณกรรม

รายการวิทยุ

จารุวรรณ ผลพานิช (2556) วิทยุกระจายเสียง (Radio) เป็นสื่อลอยลม โดยเฉพาะเสียง ที่นำเสนอเนื้อหาสาระต่าง ๆ ทางวิทยุเมื่อออกอากาศไปแล้ว สารนั้น ๆ จะผ่านไปเลย ไม่สามารถย้อนกลับมาฟังได้ ถ้าไม่ได้บันทึกเสียงเก็บไว้ ต่างจากสื่อสิ่งพิมพ์ที่สามารถย้อนกลับมาอ่านได้ วิทยุกระจายเสียงสามารถเป็นสื่อโฆษณาที่เข้าถึงกลุ่มผู้ฟังได้อย่างกว้างขวาง

บทบาทและหน้าที่ของวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์

ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (2556) ให้ความรู้เรื่องบทบาทและหน้าที่ของวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ในฐานะสื่อมวลชนสรุปได้ดังนี้

1. บทบาทในการเป็นภาพสะท้อนสังคม
2. บทบาทในการเป็นตัวแทนของคนทุก ๆ กลุ่มในสังคม
3. บทบาทในการสร้างสาธารณสมบัติ หน้าที่ของวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ในฐานะสื่อมวลชนมีดังนี้
 - 1) หน้าที่ของวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ในการให้ข่าวสารที่เหมาะสมในการนำเสนอข่าวใน 3 ด้าน ได้แก่ (1) ความฉับไวในการเสนอข่าวสาร (2) ความน่าเชื่อถือในการสื่อสาร (3) การเข้าถึงผู้รับสาร
 - 2) หน้าที่ของวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ในการแสดงความคิดเห็นในการแสดงความคิดเห็นของวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์
 - 3) หน้าที่ของวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ คือการให้เผยแพร่ความรู้และการศึกษาแก่ประชาชน ทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งพัฒนาการแนะนำองค์ความรู้ที่น่าสนใจเป็นที่ต้องการของผู้ฟังอยู่เสมอ
 4. หน้าที่ของวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ด้านสาระบันเทิงมี 2 ลักษณะคือ 1) หน้าที่ในการให้ความบันเทิงโดยตรง 2) หน้าที่ในการให้ความบันเทิงโดยแฝงความรู้ทางอ้อม ลักษณะเด่นของรายการสาระบันเทิงคือ สามารถนำเสนอสาระความรู้ให้แก่ผู้ฟังโดยไม่ทำให้รู้สึกเบื่อหน่าย ทำให้ความรู้สึกละเลินเล่อกับการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ที่นำเสนอ

ประเภทรายการวิทยุ

จุมล รอดคำดี (2552) ประเภทของรายการวิทยุมีเกณฑ์การแบ่งมากมายหลายรูปแบบ และมีหลักเกณฑ์เป็นแนวปฏิบัติเพียงพอกับการแบ่งแยกประเภทได้ ดังนี้

1. รายการพุดคุย เป็นรูปแบบหนึ่งของรายการวิทยุ ที่นำเสนอเนื้อหาด้วย การพุดคุย
2. รายการสารคดี เป็นรายการที่มุ่งเล่าเรื่องราว ให้สาระความรู้ แต่ก็สามารถสอดแทรกให้ความบันเทิงไปพร้อม ๆ กันได้ วิธีการนำเสนออาจมีหลายวิธีเคล้าผสมผสานกันไป รายการสารคดีสามารถแบ่งได้เป็น 5 ประเภท คือ

- 1) สารคดีทั่วไป เนื้อหาของสารคดีประเภทนี้มักเป็นเรื่องทั่ว ๆ ไป
- 2) สารคดีเนื่องในโอกาสพิเศษ เนื้อหามักเกี่ยวข้องกับงานเทศกาลพิเศษ
- 3) สารคดีเชิงวิเคราะห์ เนื้อหามักเป็นเรื่องเกี่ยวกับการดำรงชีวิตของมนุษย์หรือสิ่งมีชีวิต
- 4) สารคดีเชิงข่าว เนื้อหามักเกี่ยวเนื่องมาจากข่าวที่เกิดขึ้น
- 5) สารคดีท่องเที่ยว เนื้อหาเป็นเรื่องของการเดินทางไปท่องเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ

3. รายการนิตยสารทางอากาศเป็นรายการที่นำเสนอเรื่องราวที่มีเนื้อหาหลากหลายผสมผสานไว้ในรายการเดียว

นักจัดรายการวิทยุ

ธีรภัทรวรรณกุล (2554) กล่าวว่าหัวใจของการเป็นนักจัดรายการวิทยุนักเล่าเรื่องนักขายฝันการมีส่วนร่วมกับผู้ฟังการจัดรายการวิทยุให้ประสบความสำเร็จ

1. รู้จักตนเองโดยมีลักษณะของนักวิทยุ
2. รู้จักหน้าที่
3. ธรรมชาติของสื่อวิทยุ
4. กลุ่มเป้าหมายได้แก่เพศความชอบรูปแบบอายุกลุ่มเป้าหมายดังนั้นการออกแบบรายการวิทยุจึงประกอบด้วยกลุ่มเป้าหมายเนื้อหาข่าวสารความรู้บันเทิงวิธีการนำเสนอความยาวเวลาในการออกอากาศและการประเมินผล

จุมล รอดคำดี (2552) กล่าวว่า คุณสมบัติของผู้ผลิตรายการที่ดีประกอบด้วย

1. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กระตือรือร้น สนใจสิ่งรอบตัว และใฝ่รู้อยู่เสมอ
2. มีความสามารถพูดอย่างเป็นกันเอง ออกเสียงภาษาไทยและภาษาถิ่นได้อย่างถูกต้อง และน่าฟัง
3. เข้าใจในกระบวนการผลิตรายการวิทยุเป็นอย่างดี
4. มีความรู้ในเรื่องเพลงประกอบ เสียงประกอบ
5. เข้าใจวิธีใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี
6. ตรงต่อเวลา
7. มีการตัดสินใจที่ดี เมื่อเกิดปัญหาต้องสามารถแก้ไขได้อย่างรอบคอบและทัน่วงที

ดังนั้นสรุปได้ว่า อาชีพของนักจัดรายการวิทยุมีผลต่อสุขภาพอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการบริหารเวลา องค์ประกอบต่าง ๆ ในการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง การเตรียมตัวให้กับตัวเองในการนำเสนองานเพื่อให้การปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จ

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ นายพิพรรธ พวงพูล นักจัดรายการวิทยุ Variety Travel ออกอากาศทางคลื่น FM 99 Active Radio

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการศึกษาเอกสาร (Documentary Research) โดยเก็บข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากการศึกษาหนังสือ ตำรา เอกสาร บทความ งานวิจัย และวีดิทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับรายการวิทยุ Variety Travel
2. ขั้นตอนการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยเก็บข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) จากการสัมภาษณ์ นายพิพรรธ พวงพูล นักจัดรายการวิทยุ Variety Travel ออกอากาศทางคลื่น FM 99 Active Radio โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์จากแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structured Interview) เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีการวางแผนและกำหนดแนวคำถามไว้พอประมาณแบบหลวม (Loosely Structure) สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structured Interview) ที่กำหนดแนวคำถามเพื่อเชื่อมโยงกับประเด็นหรือวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาไว้พอประมาณ ตามกรอบแนวคิดที่ต้องการศึกษา โดยผู้ศึกษายึดหลักคุณธรรมและจริยธรรมในการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล

ก่อนลงพื้นที่เก็บข้อมูล ผู้ศึกษาได้ตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยนำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างไปตรวจสอบกับอาจารย์ที่ปรึกษา ก่อน และการเก็บข้อมูลในขั้นตอนแรกอาจารย์ที่ปรึกษาได้ทำการเก็บข้อมูลให้ดูเป็นตัวอย่าง (Interacting) โดยให้คำแนะนำในการเก็บข้อมูลอย่างถูกต้องเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ น่าเชื่อถือ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาเอกสาร (Documentary Research)

เป็นขั้นตอนแรกในการศึกษาผลงานที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียด เพื่อนำมาประกอบการศึกษาการศึกษาเอกสารจากหนังสือ ตำรา เอกสาร บทความ งานวิจัย บทสัมภาษณ์ และวีดิทัศน์ที่เกี่ยวข้องช่วยในการกำหนดประเด็น เน้นการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยคำนึงถึงบริบทของข้อมูลเอกสารที่นำมาวิเคราะห์ ประกอบว่ามีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบอัตชีวประวัติ (Autobiography) การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant Observation) และการบันทึกข้อมูลด้วยการเขียน บันทึกเสียง ภาพถ่าย โดยแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structured Interview) ที่มีแนวคำถามที่สอดคล้องกับประเด็นในการศึกษา แต่สามารถมีการปรับเปลี่ยนหรือเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้ ในการวิเคราะห์ผลข้อมูลผู้วิจัยใช้หลักการอุปมาน (Inductive Approach) โดยอาศัยการวิเคราะห์และการสังเคราะห์อย่างเป็นระบบเพื่ออธิบายผลที่เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์ ทำการแยกแยะจัดข้อมูลเข้าหมวดหมู่ ชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ และจุดเด่นหรือจุดที่สำคัญของข้อมูล ส่วนการสังเคราะห์ ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลสองสิ่งขึ้นไปมาทำการตีความ (Interpretation) และแปลผลเพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่ ทราบความหลากหลายของข้อมูล ความสอดคล้อง และเชื่อมโยงกับแนวคิดหรือทฤษฎี

ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลที่ได้มาจากการวิเคราะห์ ด้วยรูปแบบวิธีวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) และการวิเคราะห์เพื่อสร้างเรื่องเล่า (Narrative Analysis) โดยการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล แยกแยะเป็นหมวดหมู่ ตีความ และนำเสนอด้วยการบรรยายแบบเล่าเรื่อง โดยนำเสนอข้อมูลในแต่ละประเด็นที่ทำการศึกษาย่อยเป็นเรื่องราวพร้อมภาพประกอบ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลผู้วิจัยใช้วิธีตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้วิธีตรวจสอบข้อมูลสามเส้า (Investigator Triangulation) ดังนี้

การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) คือ การพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มาจากแหล่งต่าง ๆ นั้นถูกต้องหรือไม่โดยวิธีตรวจสอบข้อมูลนั้นได้ใช้วิธีการจดบันทึกการบันทึกเสียง การถ่ายภาพ และการถ่ายวิดีโอ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องและตรงกัน (สุภางค์ จันทวานิช, 2553)

ผลการศึกษา

พิพรรณ พวงพูล อายุ 38 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และปัจจุบันกำลังศึกษาต่อในระดับปริญญาโท บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ โอกาสที่สำคัญในการทำงานทั้งเบื้องหน้า ได้แก่ เป็นผู้นำหน้าที่ดำเนินการ รายการเผยแพร่ความรู้ ความบันเทิง หรือสารคดีแก่ผู้ฟังทางสถานีวิทยุกระจายเสียง และงานเบื้องหลัง ได้แก่ Project Management เข้าไปเกี่ยวข้องกับสื่อต่าง ๆ เช่น สิ่งพิมพ์ ทีวี วิทยุ เว็บไซต์ รวมไปถึงกิจกรรม (อีเว้นท์) อีกทั้ง การได้คุยกับลูกค้าโดยตรง ทำให้ทราบความต้องการของลูกค้า และเห็นถึงกลยุทธ์ด้านการตลาดของลูกค้าในแต่ละ Categories ทำให้ตนเองรับรู้ได้ว่า งานเบื้องหลังเป็นงานที่มีความสำคัญ โดยการเริ่มต้นชีวิตการทำงานเบื้องหน้าเมื่ออายุ 22 ปี คือ ตำแหน่ง Account Executive หรือ AE โดยมีหน้าที่หาลูกค้า และติดต่อประสานงานระหว่างลูกค้าและฝ่ายผลิต AE จะเป็นตัวกลางระหว่างลูกค้าและทีมงานโดย AE จะต้องเข้าไปติดต่อกับหน่วยงานหรือองค์กรที่กำลังต้องการ

นำเสนอผลงานหรือโฆษณา โดยจะเข้าไปเจรจากับผู้ที่มีอำนาจตัดสินใจและสามารถอนุมัติงาน และยังต้องเป็นตัวกลางแก้ไขข้อขัดแย้งระหว่างลูกค้าและทีมฝ่ายผลิตในองค์กรเพื่อให้เกิดความพอใจสูงสุดของทั้งสอง ที่บริษัท Inspire Entertainment ในเครือสยามกีฬา โดยได้ไปทำงานร่วมกับนายวิลักษณ์ โหลทอง ผู้จัดทำนิตยสาร FHM ฉบับภาษาไทยซึ่งตนเองได้ทำในส่วนของนิตยสาร FHM คาวาอิ และนิตยสาร Car นอกจากนี้งานนิตยสารแล้วตนเองยังได้มีโอกาสทำงานในคณะทำงานการประกวด Miss Teen Thailand

ตอนนั้นต้องบอกว่าการทำงานแบบนี้ ค่อนข้างใหม่ และไม่เคยทำมาก่อน ทุกอย่างต้องเริ่มใหม่หมด (พิพรรณ พวงพล, 2559)

ในช่วงที่ทำงานนั้น ตนเองได้มีโอกาสทำงานด้านรายการโทรทัศน์และวิทยุ นอกเหนือจากงานแมกกาซีนหรืองาน Event หลังจากทำงานเป็นเวลา 2 ปี คุณระวี โหลทอง ผู้ก่อตั้งบริษัท สยามสปอร์ตซินดิเคท จำกัด (มหาชน) ได้ขอตัวให้ช่วยงานเป็นเวลา 3 ปี จึงเป็นโอกาสให้ตนเองได้ทำงานครบทุกด้านของงาน Media ทั้งการพบปะพูดคุยกับผู้จัดรายการ และพิธีกร

นักจัดรายการวิทยุ

จุดเริ่มต้นการจัดรายการวิทยุด้านการท่องเที่ยวพิพรรณ พวงพล การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก เคยเป็นผู้จัดรายการโทรทัศน์มาก่อน แต่ครั้งหนึ่งได้มีโอกาสฟังคลื่นวิทยุ FM. 99 ทำให้รู้สึกชื่นชอบ ประกอบกับชอบเดินทางท่องเที่ยว โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงผจญภัย ทั้งกิจกรรม ล่องแก่ง ปีนผา และโรยตัว จึงทำให้สนใจเป็นผู้จัดรายการด้านการท่องเที่ยว ทั้งนี้ได้ศึกษารายการวิทยุด้านการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในขณะนั้น ตอนมาจัดรายการครั้งแรก คิดว่าจะหาใครที่มาเป็นผู้จัดร่วมที่มีความรู้ความสามารถด้านการท่องเที่ยว โดยได้ประสานไปยังฝ่ายเนื้อหาของ อ.ส.ม.ท. ซึ่งทางฝ่ายได้แนะนำให้ตนเองนั้นเป็นผู้จัดรายการวิทยุเอง โดยเริ่มทำรายการท่องเที่ยวก่อนที่มีนโยบายด้านส่งเสริมการท่องเที่ยวของภาครัฐ

ตัวเองค่อนข้างคุ้นเคยกับการท่องเที่ยวมาก่อน โดยเป็นการเดินทางท่องเที่ยวในช่วงวันหยุดเสาร์อาทิตย์ หรือวันหยุดนักขัตฤกษ์ (พิพรรณ พวงพล, 2559)

รูปแบบรายการ

รายการ Variety Travel ออกอากาศทางคลื่น FM 99 Active Radio ประสบการณ์ในการจัดรายการ 3 ปี โดยในการจัดรายการวิทยุด้านการท่องเที่ยวส่วนตัวไม่ค่อยชอบลักษณะการพูดคุยที่ตึงเครียด แต่ต้องการให้รายการที่ผู้ฟังฟังแล้วสบายใจ ฟังแล้วเพลิดเพลิน เพราะฉะนั้นการค้นหาคำที่มีความรู้ด้านการท่องเที่ยวมีเป็นจำนวนมากแต่สิ่งที่ท้าทายคือการค้นหาคำที่มีความรู้ด้านการท่องเที่ยว สามารถพูดแล้วทำให้รายการสนุก น่าสนใจ นับว่าเป็นเรื่องยาก ผู้ที่สามารถจัดรายการร่วมกันได้นั้น จำเป็นต้องเหมาะสมซึ่งกันและกัน ทั้งการพูดคุย ส่องต่อคำพูด หรือรายละเอียดอื่น ๆ ที่สำคัญ ครั้งหนึ่งได้มีโอกาสจัดรายการร่วมกับ ดร.ธณัฏฐ์ อารังคนาวาสวัสดิ์ ครั้งนี้รูปแบบการจัดรายการเป็นเชิงวิชาการมากเกินไป ครั้งต่อมาทำให้มีการปรับการจัดรายการให้ดูสนุกเพิ่มมากขึ้น โดยพูดคุยเกร็ดความรู้ด้านการท่องเที่ยว และสอดแทรกบรรยากาศสนุกสนานเข้าไปในรายการ ซึ่งการตอบสนองของกลุ่มผู้ฟังอาจไม่ตอบกลุ่มของนักวิชาการมากนัก การจัดรายการผ่านการลองผิดลองถูก จนทำให้หารายการวิทยุค้นพบอัตลักษณ์ในการจัดรายการของตนเอง โดยมีผู้สนใจจากภายนอกต้องการร่วมจัดรายการ

ต้องการให้ผู้ฟังรายการ ฟังแล้วสบายใจ ฟังแล้วมียิ้ม ฟังแล้วอยากไปเที่ยว การจัดรายการวิทยุท่องเที่ยวควรเรื่องสาระ มัน ไม่สนุก ต้องคุยเรื่องเกร็ดความรู้ สอดแทรกบรรยากาศสนุกสนานเข้าไปในรายการ (พิพรรณ พวงพูล, 2559)

การเลือกเนื้อหารายการ

ด้านเนื้อหาในการจัดรายการ ผู้จัดรายการได้วางแผนเป็นรายสัปดาห์ ถึงเนื้อหาในการจัดรายการ ทั้งความต้องการของผู้สนับสนุน หรือความทันต่อเหตุการณ์ของข้อมูลที่กำลังเกิดขึ้น เช่น ข่าวการปิดเกาะ เกาะไข่มุก หาดตาชัย เพื่อฟื้นฟูสภาพธรรมชาติที่ทรุดโทรมจากปริมาณนักท่องเที่ยวที่มากเกินไป ข่าวกรณีเรือนักท่องเที่ยวล่ม ข่าวทัวร์จีน เป็นต้น หรือบางครั้งเป็นเนื้อหาเร่งด่วนที่หน่วยงานด้านการท่องเที่ยวต้องการนำเสนอ เช่น ข่าวการสร้างความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวชาวจีน ซึ่งทางนักจัดรายการได้คำนึงถึงการจัดรายการด้านการท่องเที่ยวโดยมีวัตถุประสงค์ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว จึงเป็นกังวลว่าสื่ออาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวไปในแหล่งท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก อันส่งผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวเกิดความเสื่อมโทรม ทีมผู้จัดรายการจึงได้สอดแทรกเนื้อหาด้านการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน การไม่รบกวนพื้นที่ให้กับผู้ฟัง โดยเฉพาะการท่องเที่ยวทางทะเล โดย ดร.ธรรณ อารณานาวาสวัสดิ์ เป็นผู้ให้ข้อมูลในส่วนนี้ ซึ่งการจัดรายการวิทยุบางครั้งนำเสนอเรื่องที่ได้จากการสัมภาษณ์คนในท้องถิ่น ซึ่งทำให้ทางผู้จัดรายการได้รับข้อมูลในเชิงลึกเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยว เช่น ก่อนจะเป็นภูทับเบิก งานแสงสีเสียงจังหวัดสุโขทัย ปายก่อนเป็นปาย และเชียงคานก่อนเป็นเชียงคาน

ประสบการณ์ของผู้เล่าเป็นประสบการณ์ที่มีค่า เป็นเรื่องที่ใครหลายคนควรรู้ (พิพรรณ พวงพูล, 2559)

วิธีการนำเสนอ

การจัดรายการมีการแบ่งส่วนโดยนำเสนอข้อมูล ดังนี้ 1. ปฏิทินการท่องเที่ยว เช่น เดือนกันยายน งานแข่งเรือยาวประเพณีชิงถ้วยพระราชทานฯ จังหวัดพิษณุโลก ประจำปี 2559 เดือนตุลาคม งานดูเหยี่ยวอพยพ เขาตินสอ จังหวัดชุมพร และเดือนพฤศจิกายน งานเผาเทียนเล่นไฟ จังหวัดสุโขทัย 2. ข้อมูลการเดินทางท่องเที่ยว 3. ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว โดยจะมีผู้ดำเนินรายการ 2 คน และแขกรับเชิญ 1 คน ใช้เวลาในการจัด 1 ชั่วโมง 30 นาที โดยได้รับการสนับสนุนจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ทั้งนี้ด้านเนื้อหาด้านการท่องเที่ยวหากมีโอกาสก็ลงพื้นที่ด้วยตนเอง แต่หากการเข้าถึงพื้นที่นั้นยากลำบาก ทีมผู้จัดรายการจะประสานไปยังการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในการค้นหาคู่คนในพื้นที่สำหรับการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ เพื่อให้ได้รับข้อมูลหรือประสานกับสำนักงานการท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่หรือแต่ละจังหวัด

เราต้องทำงานที่ชอบ และงานที่ต้องทำประโยชน์ให้สังคม (พิพรรณ พวงพูล, 2559)

กลุ่มผู้ฟัง ส่วนใหญ่เป็นผู้ติดตามมากับแขกรับเชิญ หรือผู้ที่มีความชื่นชอบด้านการท่องเที่ยว ซึ่งคลื่น FM. 99 เดิมมีฐานกลุ่มผู้ฟังที่ค่อนข้างมากอยู่แล้ว ทั้งนี้กลุ่มผู้ฟังเมื่อได้ฟังรายการก็ได้มีการเดินทางท่องเที่ยวตามข้อมูลที่ได้จากการรับฟังรายการ SMS Facebook Fan page

ปัญหา วิธีคิดของฝ่ายรายการและผู้จัดรายการที่แตกต่างกัน ซึ่งทางฝ่ายรายการต้องการนำเสนอรายการที่มีกลุ่มผู้ฟังการปรับวิธีการนำเสนอของนักจัดรายการท่านอื่น การพูดของนักจัดรายการที่มีรูปแบบการนำเสนอคล้ายคลึงกับรายการอื่น ขาดอัตลักษณ์การนำเสนอรายการแบบของตนเอง คือ การเล่าเรื่องให้สนุก

ข้อเสนอแนะของผู้ฟัง ผู้ฟังบางท่านต้องการให้ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในบ้านเกิดของตนเอง หรือผู้ฟังบางท่านต้องการนำเสนอข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยม

แนวทางการพัฒนารายการวิทยุด้านการท่องเที่ยว คิดว่าต่อไปข้างหน้าอาจจัดเป็นรายการโทรทัศน์ด้านการท่องเที่ยวและจัดรายการวิทยุแบบ live ซึ่งคาดว่าจะได้รับผลตอบรับจากผู้ฟังที่ดี

สรุปผลการวิจัย

นายพิพรรธ พวงพูล หลังจบการศึกษาระดับปริญญาตรี ได้มีโอกาสในการทำงานรายการโทรทัศน์และวิทยุทั้งเบื้องหน้า และเบื้องหลังทำให้ตนเองรับรู้ได้ว่า งานเบื้องหลังเป็นงานที่มีความสำคัญ โดยการเริ่มต้นชีวิตการทำงานเบื้องหน้าเมื่ออายุ 22 ปี คือ ตำแหน่ง Account Executive ที่บริษัท Inspire Entertainment ในเครือสยามกีฬา โดยได้ไปทำงานร่วมกับนายวิลักษณ์ โหลทอง ผู้จัดทำนิตยสาร FHM ฉบับภาษาไทยซึ่งตนเองได้ทำในส่วนของนิตยสาร FHM คาวาอิ และนิตยสาร Car นอกจากงานนิตยสารแล้วตนเองยังได้มีโอกาสทำงานในคณะทำงานการประกวด Miss Teen Thailand ในช่วงที่ทำงานนั้น ตนเองได้มีโอกาสทำงานด้านรายการโทรทัศน์และวิทยุ นอกเหนือจากงานแมกกาซีน หรืองาน Event หลังจากทำงานเป็นเวลา 2 ปี คุณระวี โหลทอง ผู้ก่อตั้งบริษัท สยามสปอร์ตซินดิเคท จำกัด (มหาชน) ได้ขอตัวให้ช่วยงาน จึงเป็นโอกาสให้ตนเองได้ทำงานครบทุกด้านของงาน Media

ครั้งหนึ่งตนเองได้มีโอกาสฟังคลื่น FM. 99 ทำให้รู้สึกชื่นชอบ ประกอบกับชอบเดินทางท่องเที่ยว โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงผจญภัย ทั้งกิจกรรมล่องแก่ง ปีนผา และโรยตัว จึงทำให้สนใจเป็นผู้จัดรายการด้านการท่องเที่ยว ทั้งนี้ได้มีการศึกษารายการวิทยุด้านการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในขณะนั้น จึงได้เริ่มต้นการจัดรายการวิทยุด้านการท่องเที่ยว ตอนจัดรายการครั้งแรก ได้ค้นหาผู้จัดร่วมที่มีความรู้ความสามารถด้านการท่องเที่ยว โดยได้ประสานไปยังฝ่ายเนื้อหาของ อ.ส.ม.ท. ซึ่งทางฝ่ายได้แนะนำให้ตนเองนั้นเป็นผู้จัดรายการวิทยุเอง รายการ Variety Travel ออกอากาศทางคลื่น FM 99 Active Radio ต้องการให้รูปแบบรายการที่ผู้ฟังฟังแล้วสบายใจ ฟังแล้วอมยิ้ม เพราะฉะนั้นการค้นหาคำที่มีความรู้ด้านการท่องเที่ยวมีเป็นจำนวนมากแต่สิ่งที่ท้าทายคือ หาผู้ที่มีความรู้ด้านการท่องเที่ยว สามารถพูดแล้วทำให้รายการสนุก น่าสนใจนับว่าเป็นเรื่องยาก ซึ่งผู้ที่สามารถจัดรายการร่วมกันได้ดีนั้น จำเป็นต้องเหมาะสมซึ่งกันและกัน ทั้งการพูดคุย การส่งต่อคำพูด หรือรายละเอียดอื่น ๆ ที่สำคัญ ซึ่งครั้งหนึ่งที่ได้จัดรายการร่วมกับอาจารย์ ดร.ธรณ์ อารัมคณาวิสวัสดิ์ ทำให้ประสบการณ์ในการจัดรายการวิทยุด้านการท่องเที่ยว คือ ควรพูดคุยเกร็ดความรู้ด้านการท่องเที่ยว และสอดแทรกบรรยากาศสนุกสนานเข้าไปในรายการ จนทำให้รายการค้นพบอัตลักษณ์ในการจัดรายการของตนเอง

ด้านเนื้อหาในการจัดรายการได้มีการวางแผนเป็นรายสัปดาห์เรื่องเนื้อหาในการจัดรายการ ทั้งความต้องการของผู้สนับสนุน หรือความทันต่อเหตุการณ์ของข้อมูลที่กำลังจะเกิดขึ้น หรือบางครั้งจะเป็นเนื้อหาเร่งด่วนที่หน่วยงานด้านการท่องเที่ยวต้องการนำเสนอ ทั้งนี้ยังมีวัตถุประสงค์ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว โดยได้สอดแทรกเนื้อหาด้านการท่องเที่ยวยั่งยืน การไม่รุกรานพื้นที่ให้กับผู้ฟัง ซึ่งการจัดรายการวิทยุบางครั้งนำเสนอเรื่องที่ได้จากการสัมภาษณ์คนในท้องถิ่น ซึ่งทำให้ทางผู้จัดรายการได้รับข้อมูลในเชิงลึก

เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวนั้นการจัดรายการมีการแบ่งส่วนโดยนำเสนอข้อมูล ดังนี้

1. ปฏิทินการท่องเที่ยว
2. ข้อมูลการเดินทางท่องเที่ยว
3. ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว โดยได้รับการสนับสนุนจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ทั้งนี้ด้านเนื้อหาการท่องเที่ยวได้จากการลงพื้นที่ด้วยตนเอง หรือข้อมูลจากบุคคลในพื้นที่ และการประสานกับสำนักงานการท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่หรือแต่ละจังหวัด

กลุ่มผู้ฟัง ส่วนใหญ่เป็นผู้ติดตามมากับแซกรับเชิญ หรือผู้ที่มีความชื่นชอบด้านการท่องเที่ยว ซึ่งคลื่น FM. 99 เดิมมีฐานกลุ่มผู้ฟังที่ค่อนข้างมากอยู่แล้ว ทั้งนี้กลุ่มผู้ฟังเมื่อได้ฟังรายการก็ได้มีการเดินทางท่องเที่ยวตามข้อมูลที่ได้จากการรับฟังรายการ SMS Facebook Fan page ซึ่งปัญหาในการจัดรายการวิทยุ พบว่าฝ่ายรายการและผู้จัดรายการที่แตกต่างกัน การปรับวิธีการนำเสนอของนักจัดรายการท่านอื่น และขาดอัตลักษณ์การนำเสนอรายการแบบของตนเอง ผู้ฟังบางท่านต้องการให้ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในบ้านเกิดของตนเอง หรือผู้ฟังบางท่านต้องการนำเสนอข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยม แนวทางการพัฒนารายการวิทยุด้านการท่องเที่ยว อาจจัดเป็นรายการโทรทัศน์ด้านการท่องเที่ยวและจัดรายการวิทยุแบบ live ซึ่งคาดว่าจะได้รับผลตอบรับจากผู้ฟังที่ดี

ทั้งนี้สามารถสรุปองค์ประกอบของจัดรายการวิทยุด้านการท่องเที่ยว รายการ Variety Travel คลื่น FM 99 ได้ดังนี้

ภาพประกอบที่ 1 องค์ประกอบของจัดรายการวิทยุด้านการท่องเที่ยว รายการ Variety Travel

ที่มา : ทิบัติ ทิฬทธรณ์ (15 สิงหาคม 2559)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่า การจัดรายการวิทยุด้านการท่องเที่ยว ผู้จัดรายการวิทยุต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านการท่องเที่ยว โดยที่รายการ Variety Travel ต้องการให้รูปแบบรายการที่ผู้ฟังฟังแล้วสบายใจ ฟัง

แล้วอมยิ้ม สามารถพูดแล้วทำให้รายการสนุก น่าสนใจนับว่าเป็นเรื่องยาก ซึ่งผู้ที่สามารถจัดรายการร่วมกันได้ดีนั้น จำเป็นต้องเหมาะสมซึ่งกันและกัน ทั้งการพูดคุย การส่งต่อคำพูด หรือรายละเอียดอื่น ๆ ที่สำคัญ สอดคล้องกับ จุมพล รอดคำดี (2552) กล่าวว่า คุณสมบัติของผู้ผลิตรายการที่ดี ประกอบด้วยมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กระตือรือร้น สนใจสิ่งรอบตัว และใฝ่รู้อยู่เสมอ ทั้งนี้มีความสามารถพูดอย่างเป็นกันเอง ออกเสียงภาษาไทยและภาษาถิ่นได้อย่างคล่องแคล่ว ถูกต้อง และน่าฟัง ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับธีรภัทร วรรณณม (2554) กล่าวว่า หัวใจของการเป็นนักจัดรายการวิทยุนักเล่าเรื่อง นักขายฝัน การมีส่วนร่วมกับผู้ฟัง การจัดรายการวิทยุให้ประสบความสำเร็จ คือ ต้องรู้จักตนเอง โดยมีลักษณะของนักวิทยุ ได้แก่ จิตใจใฝ่รู้ ไวต่อการรับข่าวสาร มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีใจกว้าง เห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีหลักการ มีเหตุผล มีจิตใจที่มั่นคง มีความอดทนต่อแรงกดดันต่าง ๆ สนใจการพัฒนาชุมชน สนใจการรักษาสิ่งแวดล้อมที่ดี มีความทันสมัย มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง

ด้านเนื้อหาในการจัดรายการได้มีการวางแผนเป็นรายสัปดาห์เรื่องเนื้อหาในการจัดรายการ ทั้งความต้องการของผู้สนับสนุน หรือความทันต่อเหตุการณ์ของข้อมูลที่กำลังจะเกิดขึ้น หรือบางครั้งจะเป็นเนื้อหาเร่งด่วนที่หน่วยงานด้านการท่องเที่ยวต้องการนำเสนอ ทั้งนี้ยังมีวัตถุประสงค์ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว โดยได้สอดแทรกเนื้อหาด้านการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน สอดคล้องกับภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (2556) ให้ความรู้เรื่องบทบาทและหน้าที่ของวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ในฐานะสื่อมวลชนสรุปได้ ดังนี้ บทบาทในการเป็นตัวแทนของคนทุก ๆ กลุ่มในสังคม วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์สามารถสะท้อนความคิดเห็นที่แตกต่างกันของกลุ่มคนในสังคมโดยมีการนำเสนอข่าวสาร เรื่องราว หรือประเด็นปัญหาต่าง ๆ บนพื้นฐานของความรู้ความเข้าใจที่เท่าเทียมกัน แทนที่จะนำเสนอแต่เฉพาะข่าวสาร เรื่องราว หรือเหตุการณ์ที่เป็นกระแสหลัก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

จากการวิจัย พบว่า รายการวิทยุด้านการท่องเที่ยวมีความสำคัญในการให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว ทั้งปฏิทินการท่องเที่ยว ข้อมูลการเดินทางท่องเที่ยว และข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้ยังมีวัตถุประสงค์ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว โดยได้สอดแทรกเนื้อหาด้านการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาจให้การสนับสนุนเพิ่มมากขึ้น หรือจัดให้มีรายการวิทยุชุมชนด้านการท่องเที่ยวเกิดขึ้น เนื่องจากการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับข้อมูลข่าวสารการเดินทางท่องเที่ยว และข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว ส่งผลต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น รายได้ในชุมชน และความตระหนักถึงจิตสำนึกในการเดินทางท่องเที่ยวอย่างรู้คุณค่า และการอนุรักษ์ รักษาแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยในครั้งนี้ นอกจากผลการวิจัยที่ได้รับแล้วนั้น ผู้วิจัยได้พบประเด็นอื่น ๆ ที่น่าสนใจที่คาดว่าจะ เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปขยายเพื่อเป็นประเด็นศึกษาต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการศึกษารูปแบบการจัดรายการวิทยุหรือรายการโทรทัศน์ด้านการท่องเที่ยว ที่ประสบความสำเร็จ สามารถเป็นต้นแบบการจัดรายการวิทยุหรือรายการโทรทัศน์ด้านการท่องเที่ยวได้
2. ควรมีการศึกษาความพึงพอใจของผู้ฟังรายการวิทยุหรือรายการโทรทัศน์ด้านการท่องเที่ยว เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาการจัดรายการวิทยุหรือรายการโทรทัศน์ด้านการท่องเที่ยว ที่ตอบสนองความต้องการของผู้ฟังได้

References

- Chandawanich, Supang. (2010). *Qualitative research methods*. (Edition 18). Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Chuchue, Ratana. (2005). *The role of the radio program on the conservation of green areas in Bangkok*. M.SC. Kasetsart University.
- Fongrith, Metta. (2013). *Switching between English and French languages, Thailand Thailand's Northeastern radio*. Municipalities KhonKaen. Master of Arts Thesis Khonkaen University
- Ministry of Tourism and Sports. (2015). *The Thailand Tourism Strategy 2015-2017*.
- Nation. (2012). *Trend market*. Searched on 10 August 2016. accessible. <http://www.prachachat.net>
- Pholphanich, Jaruan. (2013). *Radio affecting the perception and attitude of listening to the radio in Bangkok*. MBA University of Eastern Asia.
- Rodkhamdi, Chumphol. (2009). *Manual radio for children*. Bangkok: Pinto Phablichching.
- Thailand language for communication. (2013). *The role and function of the radio and television broadcasting*. Searched on 12 August 2016. accessible. <http://www.ipesp.ac.th>
- Wanaruemol, Theeraphat. (2011). *The style and technique of radio*. Faculty of Journalism Chiang Mai University.

Tibadee Tanhakorn, Degree Master of Business Administration Faculty of Management and Value Creation, Faculty of Management, Bangkok University, Currently holds a Ph.D. in Hospitality and Tourism Management Faculty of Management Science Silpakorn University, Currently the Manager of True Corporation Public Company Limited.

Associate Professor, Pitak Siriwong, Ph.D, Degree in Education Development Doctor of Education Faculty of Education Srinakharinwirot University And the field of communication. Master of Arts Arts Council Chulalongkorn University Currently held Market lecturer Faculty of Management Science Silpakorn University.